

Όνοματεπώνυμο: .....

Μάθημα: .....

Υψη: .....

Επιμέλεια διαγωνίσματος: .....

Αξιολόγηση : .....

A. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

{...}ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὰς ἐπιθυμίας ἔχει καὶ τὰ περὶ τὰς ὀργάς· οἱ μὲν γὰρ σώφρονες καὶ πρᾶοι γίνονται, οἱ δ' ἀκόλαστοι καὶ ὀργίλοι, οἱ μὲν ἐκ τοῦ οὕτως ἐν αὐτοῖς ἀναστρέφονται, οἱ δὲ ἐκ τοῦ οὕτως. καὶ ἐνὶ δὴ λόγῳ ἐκ τῶν ὁμοίων ἐνεργειῶν αἱ ἕξεις γίνονται. διὸ δεῖ τὰς ἐνεργείας ποιὰς ἀποδιδόναι· κατὰ γὰρ τὰς τούτων διαφορὰς ἀκολουθοῦσιν αἱ ἕξεις. οὐ μικρὸν οὖν διαφέρει τὸ οὕτως ἢ οὕτως εὐθύς ἐκ νέων ἐθίζεσθαι, ἀλλὰ πάμπλου, μᾶλλον δὲ τὸ πᾶν.

Σημεῖον δὲ δεῖ ποιῆσθαι τῶν ἕξεων τὴν ἐπιγινομένην ἡδονὴν ἢ λύπην τοῖς ἔργοις· ὁ μὲν γὰρ ἀπεχόμενος τῶν σωματικῶν ἡδονῶν καὶ αὐτῷ τούτῳ χαίρων σώφρων, ὁ δ' ἀχθόμενος ἀκόλαστος, καὶ ὁ μὲν ὑπομένων τὰ δεινὰ καὶ χαίρων ἢ μὴ λυπούμενός γε ἀνδρεῖος, ὁ δὲ λυπούμενος δειλός. περὶ ἡδονᾶς γὰρ καὶ λύπας ἐστὶν ἡ ἠθικὴ ἀρετὴ· διὰ μὲν γὰρ τὴν ἡδονὴν τὰ φαῦλα πράττομεν, διὰ δὲ τὴν λύπην τῶν καλῶν ἀπεχόμεθα. διὸ δεῖ ἡχθαί πως εὐθύς ἐκ νέων, ὡς ὁ Πλάτων φησὶν, ὥστε χαίρειν τε καὶ λυπεῖσθαι οἷς δεῖ· ἢ γὰρ ὀρθὴ παιδεία αὕτη ἐστίν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να δώσετε τον ορισμό του κάθε όρου με βάση το κείμενο: *σώφρων, ἀκόλαστος, ἀνδρεῖος, δειλός*

(Μονάδες 10)

A2. Να γράψετε δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις, τη λέξη Σωστό αν είναι σωστή ή τη λέξη Λάθος αν είναι λαθος.

α. Ο Αριστοτέλης έφτασε στην Αθήνα στα 367 π.Χ. προκειμένου να σπουδάσει στην Ακαδημία, τη σχολή του Πλάτωνα.

β. Ο πατέρας του Αριστοτέλη λεγόταν Νικόμαχος και ήταν γιατρός στην αυλή του βασιλιά της Μακεδονίας, Φιλίππου του Γ'.

γ. Ο Αριστοτέλης όταν είχε να διαλέξει ανάμεσα στους φίλους και στην αλήθεια πάντα επέλεγε τους φίλους.

δ. Για την αγωγή του Αλέξανδρου ο Αριστοτέλης χρησιμοποίησε κατά κύριο λόγο τα ομηρικά έπη και τα έπη του Ησίοδου.

ε. Στη Μακεδονία ο Αριστοτέλης έμεινε μέχρι το 353 π.Χ.

(Μονάδες 10)

B1. «καὶ ἐνὶ δὴ λόγῳ ἐκ τῶν ὁμοίων ἐνεργειῶν αἱ ἕξεις γίνονται. διὸ δεῖ τὰς ἐνεργείας ποιάς ἀποδιδόναι· κατὰ γὰρ τὰς τούτων διαφορὰς ἀκολουθοῦσιν αἱ ἕξεις.» Να εντοπίσετε την αριστοτελική έννοια που περιέχεται στο χωρίο και να αναλύσετε πώς η απόκτηση των καλών και των κακών έξεων γίνεται μέσω των ίδιων ενεργειών.

(Μονάδες 10)

B2. Να εντοπίσετε και να αναλύσετε τα σημεία των αποσπασμάτων στα οποία φαίνεται ότι η ηθική αρετή συνδέεται με την κοινωνική ζωή.

(Μονάδες 10)

Γ. Πώς αντιλαμβάνεσθε την άποψη ότι η πραγμάτωση της ηθικής αρετής συνεπάγεται ευχαρίστηση για τον άνθρωπο; Μήπως κάποτε συμβαίνει και το αντίθετο, δηλαδή εκείνο που «πρέπει» να κάνουμε - το ηθικώς πράττειν - να μας είναι πιο δυσάρεστο; Ο Αριστοτέλης γράφει σχετικά (ΗΝ, 1117b 17-18) ότι: οὐ δὴ ἐν ἀπάσαις ταῖς ἀρεταῖς τὸ ἡδέως ἐνεργεῖν ὑπάρχει, πλὴν ἐφ' ὅσον τοῦ τέλους ἐφάπτεται (= δεν είναι λοιπόν δυνατόν να βρει κανείς σε όλες ανεξαιρέτως τις αρετές μια ενέργεια που συνεπάγεται ηδονή, παρά μόνο εφόσον αυτή επιτυγχάνει το σκοπό της). Συσχετίστε το με την άποψη που διατυπώνει στο πρωτότυπο κείμενο.

(Μονάδες 10)

Δ. α) ἐπιγινομένην, ἀναστρέφουσα, ἔργοις, ἀχθόμενος, ὑπομένων: Για κάθε τύπο της αρχαίας ελληνικής να γράψετε μία ομόρριζη νεοελληνική λέξη.

β) σχέση, δωροληψία, άξονας, κατάφαση, οισοφάγος: Με ποιες αρχαίες ελληνικές λέξεις του πρωτότυπου κειμένου είναι ετυμολογικά συγγενείς οι παραπάνω νεοελληνικές λέξεις;

(Μονάδες 10)

Να έχετε επιτυχία!